
Οι Γυναίκες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Από την ομιλία της Μαριέττας Γιαννάκου-Κουτσίκου

Βουλευτού, τ. Υπουργού και Ευρωβουλευτού

Ευχαριστώ πολύ την Κα Πρόεδρο της αποψινής συνάντησης και την συγχαίρω για την πρωτοβουλία, καθώς και το Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, που δεν παύει ποτέ να είναι μέσα στο σύγχρονο πνεύμα και παρακολουθεί μια υπόθεση που δυστυχώς ακόμα δεν έχει φτάσει στο σημείο που πρέπει.

Σχολίαζα πριν ότι αισθάνομαι δυσάρεστα. Είμαστε πάρα πολύ πίσω. Πρέπει να καταλήξουμε σε συμπεράσματα. Δυστυχώς η κατάσταση είναι επεικώς απαράδεκτη στην Ελλάδα. Είμαστε η μόνη χώρα της Ευρώπης όπου συζητείται το εάν και το πώς θα μπει μια γυναίκα στο ευρωπαϊκό ψηφοδέλτιο κ.ο.κ. Ξεκινήσαμε το 1975 με ένα καινούργιο Σύνταγμα, με βασικές αρχές που όλες χαρήκαμε ότι υπήρχαν, προκειμένου να εφαρμοστούν. Και άλλες χώρες, όπως η Πορτογαλία, μετά από 40 χρόνια δικτατορία, φτώχεια και καταστροφή από ένα φοβερό πόλεμο στην Αγκόλα, σήμερα βρίσκονται στην πρωτοπορία της εξέλιξης, ενώ η Ελλάδα είναι πίσω. Η Ιρλανδία, μια χώρα καθολική, με πάρα πολύ συντηρητικές αντιλήψεις, με την κακή έννοια του όρου, μια χώρα στην οποία πραγματικά δεν υπήρχε ούτε διαζύγιο, και δεν υπάρχει εν τοις πράγμασι διαζύγιο, βλέπουμε να αποκτά γυναίκα πρόεδρο, και ξανά γυναίκα πρόεδρο, βλέπουμε να στηρίζει τις γυναίκες, για να πηγαίνουν μπροστά, και να έχει μόνο γυναίκες υποψήφιες για την προεδρία της χώρας. Και, εν συνεχεία, η γυναίκα πρόεδρος τη Ιρλανδίας, να είναι Πρόεδρος της Οργάνωσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.

Λοιπόν η κατάσταση είναι ξεκάθαρα παράλογη. Και πιστεύω ότι υπάρχουν δύο παράγοντες οι οποίοι ευθύνονται κατά βάσιν. Ευθύνονται τα κόμματα και οι πολιτικές

δυνάμεις, γιατί δεν έχουν το θάρρος κάθε φορά να κάνουν ένα βήμα παραπάνω, διαλέγοντας και βοηθώντας περισσότερες από τις γυναίκες που υπάρχουν στον πολιτικό στίβο, που θέλουν να βγουν, αλλά δεν τολμούν, με ένα σύστημα που χρειάζεται αρκετά χρήματα για να κατέβεις στην πολιτική, και δημιουργούνται πολλά προβλήματα. Και φταίνε οι ίδιες οι γυναίκες. Λυπάμαι να σας πω ότι εγώ προσωπικά αισθάνομαι για πρώτη φορά απογοήτευση. Αισθάνομαι σοβαρή απογοήτευση, ακούγοντας τις γυναίκες να λένε ότι ναι, να αναδειχθούν γυναίκες, αλλά πρέπει να είναι επιτυχημένες. Μα αν οι γυναίκες δεν βοηθηθούν, για να καταλάβουν θέσεις, πώς θα γίνουν επιτυχημένες; Οι γυναίκες πρέπει να δοκιμαστούν.

Λοιπόν εγώ θέλω να καταρρίψω το μύθο ότι οι γυναίκες πρέπει να είναι ήδη επιτυχημένες. Οι γυναίκες έχουν δικαίωμα να αποτύχουν. Υπάρχουν γυναίκες που έχουν επιτύχει και έχουν αποτύχει. Δεν υπάρχει καμία διασφάλιση εκ των προτέρων ότι οι γυναίκες θα είναι επιτυχημένες, δεν θα κάνουν λάθη, και θα είναι στο στόχαστρο όλων και στο κριτικό μάτι όλων, ενώ έχουμε ένα πλήθος ανδρών που έχουν καταλάβει θέσεις και, όντας αποτυχημένοι, παραμένουν ακόμα περισσότερο. Επειδή είναι αποτυχημένοι.

Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι δεν μπορούν να προχωρήσουν τα πράγματα έτσι. Κατ' αρχήν φαίνεται ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει μια σταθερή πορεία και εξέλιξη. Να πούμε ότι αυξάνεται ο αριθμός. Το μόνο που έχει βελτιωθεί είναι ότι φαίνεται πως γυναίκες αρχίζουν να μένουν περισσότερα χρόνια στην πολιτική. Κάποτε εξελέγοντο άπαξ. Τώρα υπάρχουν γυναίκες που θα επανεκλεγούν και θα επανεκλεγούν. Αυτό βέβαια γίνεται κυρίως στην Αθήνα. Και μάλιστα, βλέπει κανείς τεράστιες διαφορές ανάμεσα στην 1η και στη 2η περιφέρεια Αθηνών. Όπου

φαίνεται ότι μόνο η 1η περιφέρεια προκρίνει να στηρίξει τις γυναίκες περισσότερο. Και αυτό προέρχεται και από τη στήριξη των ιδίων των γυναικών, αλλά και από μια διαφορετική νοοτροπία και του ανδρικού φύλου στην περιοχή. Αυτό λοιπόν που δεν μπορεί να γίνει μόνο του στις άλλες περιοχές, πρέπει πραγματικά να γίνει με τη βοήθεια όλων μας. Εάν στην περιφέρεια δεν υπάρχει μια γυναίκα υποψήφια σε κάθε κόμμα, μια που να έχει πιθανότητες να βγει, γιατί η θεωρία που υπάρχει είναι: ας βάλουμε τόσες γυναίκες όσους άνδρες, γιατί αυτό βολεύει τους άνδρες. Τουλάχιστον στην επαρχία να υπάρχει μια γυναίκα από κάθε κόμμα και αυτή να στηριχθεί. Αν δεν στηριχθεί από τις γυναίκες, δεν θα βγει. Μην έχουμε ψευδαισθήσεις. Άλλως δεν χρειάζονται ούτε οργανώσεις, ούτε οι πολλές συζητήσεις, ούτε τα υπόλοιπα. Φαίνεται λοιπόν ότι μια μερίδα γυναικών δεν έχει πεισθεί για το ότι θα μπορούσε να αλλάξει η ζωή μας, αν οι γυναίκες έμπαιναν μαζικά στα κέντρα λήψεως αποφάσεων. Και λέω το «μαζικά», γιατί ορισμένοι προσπαθούν να ανατρέψουν τη θεωρία ότι οι γυναίκες θα άλλαζαν την πολιτική, λέγοντας π.χ. "η Κα Ολμπράιτ αποφάσισε τον πόλεμο". Βεβαίως η Κα Ολμπράιτ και κάθε Κα Ολμπράιτ σε ένα χώρο που έχουν προδιαγραφεί οι κανόνες του παιχνιδιού δεν θα λειτουργήσει. Εάν λοιπόν κατ' αρχήν οι γυναίκες, κατά τρόπο μαζικό, ευρύτερο, δεν μπουν στα κέντρα λήψεως αποφάσεων, δεν θα φανεί να αλλάζει κάτι.

Δεύτερον, έχει γίνει μια τρομακτική επένδυση. Σε χρήμα, σε χρόνο, σε ώρες εργασίας, ηθικά, κοινωνικά. Είναι δυνατόν ένας επιχειρηματίας να επενδύει σε κατάρτιση και εκπαίδευση προσωπικού και επανεκπαίδευση, και μετά να τους βάζει στην αποθήκη να κάθονται; Ερωτώ. Έχουμε λοιπόν τις γυναίκες πρώτες στα πανεπιστήμια, έχουμε τις γυναίκες σε μεγαλύτερο αριθμό στην εκπαίδευση και δεν έχουμε μια γυναίκα στην ΟΛΜΕ. Διότι όλο το παιχνίδι είναι στρωμένο έτσι, που να διευκολύνει μια μεγάλη μερίδα γυναικών, ώστε γυναίκες άξιες και ικανές να οπισθοχωρούν τη συγκεκριμένη στιγμή, γιατί ακριβώς το βάρος είναι τεράστιο και γιατί δεν αισθάνονται ότι έχουν μια ευρύτερη στήριξη. Αυτό πρέπει να προσπαθήσουμε να διορθώσουμε.

Να τα δούμε σκληρά τα πράγματα, κυρίες και κύριοι. Είναι ανάγκη να υπάρξει πίεση, να αντικατοπτριστεί το επιστημονικό, το ενεργητικό δυναμικό των γυναικών. Οι εργαζόμενες γυναίκες να αντικατοπτρισθούν στα κέντρα λήψεως αποφάσεων. Είναι απόλυτη ανάγκη. Δεν μπορεί να γίνει διαφορετικά. Θα συντηρούμε μια κατάσταση η οποία θα δημιουργεί συγκρούσεις μεταξύ των γυναικών, αφού οι θέσεις που προορίζονται γι' αυτές θα είναι ελάχιστες. Θα δημιουργεί συγκρούσεις από τη μεριά των ανδρών που θα θέλουν να πιέζουν, ώστε ελάχιστες θέσεις να δοθούν στις γυναίκες. Και εγώ δεν καταλαβαίνω, αν δεν δοθούν σε γυναίκες οι θέσεις που ορίζονται από τους αρχηγούς των κομμάτων, πώς θα γίνει; Από κει πρέπει να αρχίσουμε. Ακόμα και την έννοια των ποσοστώσεων μέσα στα κόμματα. Εμείς την έχουμε εδώ και πάρα πολλά χρό-

νια την έννοια αυτή κατά τρόπο θετικό. Αν μια γυναίκα δεν εξελέγεται σε ένα διοικητικό συμβούλιο μιας τοπικής οργάνωσης, εχρησιμοποιείτο για να παράσχει υπηρεσίες, να προσφέρει έργο. Αλλά κάποια στιγμή, όταν πρόκειται γυναίκες να γίνουν πρόεδροι νομαρχιακών ή κάτι άλλο, αρχίζουν να παραμερίζονται. Και δεν παραμερίζονται, επαναλαμβάνω, διότι όλοι οι άνδρες έχουν εκστρατεύσει εναντίον τους. Όχι. Είναι ολοφάνερο ότι εξ ίσου μια μερίδα γυναικών αναπαράγει κατά το πλέον ανόητο και αντικοινωνικό τρόπο, και ανωφελέη κοινωνικά τρόπο, αυτή την αντίληψη, όπου θέλουν να ψηφίζουν και μια γυναίκα, εάν χρειαστεί ή αν είναι κάποια πολύ σπουδαία. Δεν είναι όμως σπουδαίοι όλοι οι άνδρες που είναι στο χώρο και στα κέντρα λήψεως αποφάσεων. Το λαό αντιπροσωπεύουν. Όλοι το λαό αντιπροσωπεύουμε, δεν δίνουμε εξετάσεις κάπου για να είμαστε οι καλύτεροι ή οι λιγότερο καλοί, για να μπορούμε στο πανεπιστήμιο ή ο,τιδήποτε άλλο.

Είναι ανάγκη λοιπόν οι πιέσεις που θα υπάρξουν να έχουν σχέση με την καθημερινή πραγματικότητα. Είναι ανάγκη με τρόπο θετικό, οι γυναίκες τουλάχιστον που αντιλαμβάνονται, να στηρίζουν τις γυναικείες παρουσίες. Ακόμη και όταν δεν θεωρούν ότι είναι η λαμπρή προσωπικότητα ή ο,τιδήποτε άλλο. Γιατί το να αποδειχθεί κανείς πολύ καλός γίνεται μέσω της εργασίας. Μέσω της τριβής με τα πράγματα. Μέσω της προσφοράς. Δεν μπορεί να γίνει έτσι τυχαία. Γι' αυτό και η εμπειρία έχει τεράστια σημασία. Πρέπει λοιπόν, επαναλαμβάνω, να ληφθούν κάποια ειδικότερα μέτρα, πέρα από τις ποσοστώσεις, που σταματούν την ώρα της κατάρτισης των ψηφοδελτίων.

Στις ευρωεκλογές αυτές θα αποτελεί πολύ μεγάλο λάθος εάν δεν υπάρχει ένας μεγάλος και σημαντικός αριθμός γυναικών. Ήδη ορισμένα κόμματα, και μικρά κόμματα που φαίνεται να έχουν δια ψηφοφορίας ρυθμίσει τα θέματά τους, όπως ο Συνασπισμός, δεν έχουν ελπίδα να έχουν καμία γυναίκα. Είναι σαφές με βάση τα ποσοστά που θα υπάρξουν. Επομένως, αν και τα μεγάλα κόμματα ακολουθήσουν την ίδια λογική – και εδώ βέβαια υπήρξε ψηφοφορία και εγώ το σέβομαι και το θεωρώ πολύ σημαντικό – αν τα μεγάλα κόμματα απλώς τοποθετήσουν δειγματοληπτικά μια γυναίκα, τελικά η γυναίκα αυτή θα πρέπει κατ' αρχήν να καλύπτει όλα τα ζητήματα που έχουν σχέση με την ισότητα κ.ο.κ., να καλύπτει και κάποιες άλλες επιτροπές, να της ζητείται να εργάζεται πολλαπλάσια από τους συναδέλφους της, και για ν' αποδείξει στο ελληνικό κοινό αίσθημα, επειδή θα είναι μία, ότι τα καταφέρνει κι αυτή κάπως μαζί με όλους τους άλλους.

Εγώ πιστεύω σήμερα στην Ελλάδα είναι πάρα πολλοί, που πιστεύουν ότι η ευρεία συμμετοχή των γυναικών θα κάνει καλύτερη την κοινωνία μας. Είναι ανάγκη να γίνει μια γενικότερη εκστρατεία και να επιμεινουμε και να αναζητήσουμε νέους μοντέρνους τρόπους προσέλκυσης των νέων και αξιόλογων γυναικών να μπουν σ' αυτό το δύσκολο παιχνίδι. Όταν ο αριθμός θα μεγαλώσει και θα γίνει κρίσιμη μάζα, το παιχνίδι θα είναι πολύ δυσκολότερο. Και τα αποτελέσματα θα είναι πολύ καλύτερα.